

Mszyca ogórkowa (*Aphis gossypi* Glover, 1877)

1. Systematyka

Rząd - pluskwiaki równoskrzydłe (*Homoptera*)

Rodzina - mszycowate (*Aphidinae*),

2. Biologia i opis gatunku

Biologia mszycy ogórkowej u nas w warunkach polowych jest bardzo mało poznana. Gatunek zawleczony z krajów tropikalnych do Europy zasiedla głównie rośliny uprawiane w szklarni. Do nas sprowadzono wraz z materiałem roślinnym rasy tolerancyjne lub odporne na większość stosowanych środków chemicznych. W miesiącach letnich przy sprzyjających warunkach atmosferycznych czasami migruje ze szklarni na zewnątrz zasiedlając ogórka w uprawie polowej. Tam występuje w dwóch lub trzech pokoleniach. Zimuje na roślinach ozdobnych uprawianych w szklarni. Optymalnymi warunkami dla jej rozwoju są wysoka temperatura i wilgotność powietrza. Wówczas rozwój jednego pokolenia trwa poniżej 10 dni. Gatunek charakteryzuje się bardzo wysoką płodnością.

Morfologia. Osobniki dorosłe osiągają wielkość od 0,9 do 1,8 mm i mogą występować w dwóch rasach barwnych, ciemnozielonej prawie czarnej z parą krótkich czarnych syfonów na odwłoku lub żółto cytrynowej również z czarnymi syfonami na odwłoku. Larwy małe nieco jaśniejsze od dorosłych. Jest najmniejszym gatunkiem występującym u nas na roślinach warzywnych.

3. Opis uszkodzeń rośliny

Mszyca ogórkowa odżywia się sokiem roślinnym. Początkowo zasiedla dolną stronę liścia. W miarę zwiększania liczebności przenosi się również na górną stronę blaszki liściowej obejmując całą roślinę. Zasiedlone rośliny mają zdeformowane liście pokryte rosą miodową. Poza opisaną bezpośrednią szkodliwością, która prowadzi do wcześniejszego zamierania roślin mszyca ogórkowa jest wektorem wirusów, między innymi przenosi wirusa mozaiki ogórkowej.

Mszyca ogórkowa – kolonia mszyc

Mszyca ogórkowa – uszkodzenia liści

4. Metodyka wykonania obserwacji

Z uwagi na fakt, że omawiany gatunek w sprzyjających warunkach rozwija się bardzo szybko, prawie spontanicznie, jedynie częsta i dokładnie prowadzona lustracja plantacji w okresach zagrożenia może przyczynić się do jej ochrony. Początek zasiedlania może już objąć fazę rozwoju pierwszych liści. Szczególną uwagę należy zwrócić na plantacje ogórków gruntowych usytuowanych w rejonach upraw szklarniowych roślin warzywnych i ozdobnych.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Progiem zagrożenia dla mszycy ogórkowej z uwagi na spontaniczny jej rozwój i fakt tolerancji lub odporności w stosunku do większości preparatów chemicznych jest jedna zasiedlona roślina na plantacji. Szczególnie niebezpieczne dla ogórka jest zasiedlenie roślin młodych w fazie rozwojowej określanej w skali BBCH jako 1/10-19 i 2/21- 29. Bezpośrednio po stwierdzeniu obecności szkodnika należy wykonać opryskiwanie roślin jednym ze środków specjalnie zalecanych do zwalczania mszycy ogórkowej.

6. Ocena szkodliwości

Ocenę szkodliwości należy prowadzić w sezonie wegetacyjnym dwukrotnie. Pierwszy raz w fazie rozwojowej określanej jako rozwój kwiatostanu (skala BBCH 5/ 51-59), a drugi raz w fazie kwitnienia (skala BBCH 6/61-69). W związku z tym dla dokonania oceny należy wybrać losowo z obszaru całego pola 10 punktów obejmujących po 5 mb rzędu i przeprowadzić dokładną obserwację zasiedlenia roślin przez mszycę ogórkową, określając w tym również procent opanowania rośliny przez omawiany gatunek szkodnika.

Ocena stopnia uszkodzenia:

- słaby: od 2 do 5 % roślin zasiedlonych przez mszycę ogórkową;
- średni: od 5 do 10 % roślin zasiedlonych przez mszycę ogórkową;
- silny: powyżej 10% roślin zasiedlonych przez mszycę ogórkową.